

GRAD 75

**PISMO STOCZNIOWCÓW
I RADY KOORDYNACYJNEJ**

SZCZECIN

17. 07. 87.

**WALKA
O REJESTRACJĘ
„SOLIDARNOŚCI”
NADAL TRWA**

Sygn.akt Nr.Rej.ZZ 122/87

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 1987 r.

Sąd Wojewódski w Szczecinie Wydział I Cywilny
w składzie następującym:

Przewodniczący - S.S.W. Antoni Wysocki
po rozpoznaniu w dniu 30 czerwca 1987 r. w Szczecinie na posiedzeniu
niejawnym sprawy z wniosku Komitetu Założycielskiego Niezależnego Samo-
rządniego Związku Zawodowego "Solidarność" Pracowników Stoczni Szczeciń-
skiej im. A. Warskiego w Szczecinie o wpisanie do rejestru związków
zawodowych

postanawia:

odmówić wpisu do rejestru
Uzasadnienie

Zgłoszony wniosek o wpis do rejestru związków zawodowych nie może być
uwzględniony z następujących przyczyn.

W myśl art. 60 ustępow 3 ustawy o związkach zawodowych /tekst jednolity
D.U.s 1985 r. Nr. 54 pkt. 1 poz 277/ w okresie którego termin końcowy określił
Rada Państwa w składzie pracy działa jedna organizacja związkowa. Wykładnia
tego przepisu prowadzi do wniosku, że dopóki Rada Państwa nie określi daty,
od której w składzie pracy może działać więcej niż jedna organizacja zwią-
zkowa dopóty w składzie pracy może działać tylko jedna organizacja zwią-
zkowa.

Ustawa z dnia 8.10.1982 r. o związkach zawodowych wprowadzając nowy
model ruchu związkowego, stanęła na gruncie pluralizmu związkowego, bowiem
dopuszczała do wielości związków zawodowych zarówno w składzie pracy /art. 31
- obecnie 37/ jak i w strukturach ponadzakładowych /art. 10 ust. 2 - obecnie
11 ust. 3/.

ten pluralizm związkowy został jedynie czasowo zawieszony na szczeblu
zakładu pracy.

W Stoczni Szczecińskiej im. A. Warskiego w Szczecinie działa Samorządny
Niezależny Związek Zawodowy Pracowników Stoczni Szczecińskiej im. A. Warskiego
w Szczecinie - wpisany w dniu 11 grudnia 1982 r. do rejestru związków zawodo-
wych w dziale A pod pozycją 27.

Niezależnie od tego należy podnieść, że nazwa związku nie odpowiada
treści § 2 ust. 3 uchwały Rady Państwa z dnia 12.10.1982 r. w sprawie zasad
i sposobu tworzenia organizacji w zakładach pracy /D.U. Nr. 34 poz. 222/.

W myśl tego przepisu nazwa nowo powstającego związku powinna zawierać
wyłącznie wyrazy "Związek Zawodowy Pracowników" i dalej nazwa Zakładu Pracy
a nadto może ewentualnie zawierać wyrazy "samorządny", "niezależny".

Skoro zatem w Stoczni Szczecińskiej im. A. Warskiego w Szczecinie działa
już jeden związek zawodowy a nadto zgłoszona we wniosku nazwa związku nie
jest zgodna z przepisami prawa to na podstawie §18 Rozporządzenia Rady Mini-
strów z dnia 15.10.1982 r. w sprawie postępowania dotyczącego rejestracji
związków zawodowych, należało zgłoszony wniosek oddalić. Przepis ten stanowi,
że Sąd nie może zarządzić wpisu do rejestru, jeżeli wpis ten byłby niezgodny
z przepisami prawa.

Sąd Najwyższy - Izba Cywilna
w Warszawie
za pośrednictwem
Sądu Wojewódzkiego
Wydział I Cywilny
w Szczecinie

Dot. Sygn. akt Nr 52/87

Wniosekodawca: Komitet Założycielski NSZZ "Solidarność" Pracowników Stoczni Szczecińskiej im. A. Warskiego w Szczecinie w składzie:
1/Władysław Dziech, 2/Czesław Węgorowski, 3/Zygmunt Frechor,
4/Ryszard Liszewski, 5/Jan Kot, 6/Kazimierz Ilnicki,
7/Wiesław Milewski, 8/Daniel Polakowski, 9/Leopold Bania,
10/Jan Bączyk

Reżim

Komitetu Założycielskiego NSZZ "Solidarność" Pracowników Stoczni Szczecińskiej im. A. Warskiego w Szczecinie - w wyżej wymienionym składzie - od postanowienia Sądu Wojewódzkiego w Szczecinie Wydział I Cywilny, z dnia 30 czerwca 1987 r., Sygn. akt Nr Mej. ZZ 122/87, doręczonego dnia 3 lipca 1987 r.

Komitet Założycielski NSZZ "Solidarność" Pracowników Stoczni Szczecińskiej im. A. Warskiego w Szczecinie:

1/ Zaskarża wyżej oznaczone postanowienie Sądu Wojewódzkiego w Szczecinie - w całości.

2/ Zarzuca:

a/ Naruszenie prawa przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu że treść art. 60 ustęp 3 ustawy o związkach zawodowych /tekst jednolity: Dz.U. z 1985 r., Nr 54, poz. 277/ przesądza o niemożności zarejestrowania drugiego związku zawodowego z danego zakładu pracy. Tymczasem analiza treści art. 84 ust. 1 i 2 Konstytucji PRL w powiązaniu z treścią: art. 2 Konwencji nr 87 Międzynarodowej Organizacji Pracy; art. 22 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych; art. 8 ust. 1 lit. "a" Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych - prowadzić musi do wniosku, że w obowiązującym stanie prawnym w danym zakładzie pracy może działać więcej niż jedna organizacja związkowa.

b/ Naruszenie prawa przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że skoro nazwa związku nie odpowiada treści § 2 ust. 3 uchwały Rady Państwa z dnia 12.10.1982 r. w sprawie zasad i sposobu tworzenia organizacji w zakładach pracy /Dz.U. Nr. 34 z 1982 r. poz. 222/, to również z tego względu związek nie może być zarejestrowany. Tymczasem zważywszy należy, że wspomniany przepis uchwały Rady Państwa pozostaje w oczywistej sprzeczności z zasadami samorządności i niezależności związków zawodowych wyrażonymi w art. 1 i 2 ustawy z dn. 8.10.1982 r. o związkach zawodowych. Wspomniane zasady samorządności i niezależności związków zawodowych muszą mieć zapewnione prawo realizacji również w zakresie dotyczącym nazwy danego związku zawodowego. Prawo do ustanowienia wyróżniającej nazwy danego związku wynika również z logicznej konieczności. Bowiem swobodne określenie nazwy związku pozwoli na jego odróżnienie od innych związków, co jest konieczne, choćby ze względów identyfikacyjnych i porządkowych.

c/ Wnosi o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez wpisanie Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego "Solidarność" Pracowników Stoczni Szczecińskiej im. A. Warskiego w Szczecinie - do rejestru zakładowych organizacji związkowych.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 1987 r. Sygn. akt Nr. R. 22 122/87 Sąd Wojewódzki w Szczecinie odmówił wpisu do rejestru zakładowych organizacji związkowych Niezależnemu Samorządnemu Związkowi Zawodowemu "Solidarność" Pracowników Stocznii Szczecińskiej im. A. Warskiego w Szczecinie.

W uzasadnieniu Sąd Wojewódzki powołał 2 przytoczonymi odmowy wpisu:

- 1/ Treść art. 60 ust. 3 ustawy o związkach zawodowych z dnia 8.10.1982 r., który stanowi: "W okresie, którego termin końcowy określi Rada Państwa, w zakładzie pracy działa jedna organizacja związkowa".
- 2/ Treść § 2 ust. 3 uchwały Rady Państwa z dn. 12.10.1982 r. w sprawie zasad i sposobu tworzenia organizacji w zakładach pracy, który stwierdza: "Nazwa nowo powstającego związku powinna zawierać wyłącznie wyrazy: "Związek zawodowy pracowników ... i dalej nazwę danego zakładu pracy lub "Związek Zawodowy..." i dalej nazwę zawodu i nazwę danego zakładu pracy. Nazwa związku może również zawierać wyrazy: "samorządny", "niezależny".

Postanowienie odmawiające rejestracji jako naruszające prawo przez błędną jego wykładnię, jest nieskuszone, z następujących względów:

Ad. 1/ Podstawowa kwestia, czy w danym zakładzie pracy może działać jedna, czy więcej organizacji związkowych nie może być rozstrzygnięta jedynie w oparciu o treść art. 60 ust. 3 zdanie drugie ustawy o związkach zawodowych z dn. 8.10.1982 r. Udziałając odpowiedzi na tak istotne zagadnienie Sąd rozstrzygający sprawę nie tylko może, ale jest zobowiązany uprzednio przeanalizować cały stan prawny w tym zakresie.

W szczególności:

- Art. 84 Konstytucji PRL zapewniający obywatelom prawo zrzeszania się, m.in. w związki zawodowe. Z faktu, iż przepisy Konstytucji nie precyzują form zrzeszania się nie można wyciągać wniosku, iż formy takie może ustanawiać ograniczająco ustawa o związkach zawodowych. W takim bowiem przypadku podmiotowe uprawnienia obywateli do niezależnej działalności związkowej stają się fikcją, a zasada pluralizmu związkowego praktycznie nie istnieje.
- Art. 2 Konwencji Nr. 87 Międzynarodowej Organizacji Pracy, który stwierdza "Pracownicy i pracodawcy, bez jakiegokolwiek rozróżnienia, mają prawo, bez uzyskania uprzedniego zezwolenia, tworzyć organizacje według swojego uznania, jak też przystępować do tych organizacji, z jednym zastrzeżeniem stosowania się do statutu". Konwencja Nr 87 została ratyfikowana przez Polskę 14 grudnia 1956 r./Dz.U.z 1958 r. Nr 29 poz. 125/.
- Art. 22 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, który stanowi: "Każy człowiek ma prawo swobodnego stowarzyszania się z innymi, włącznie z prawem tworzenia i przystępowania do związków zawodowych dla ochrony swych interesów".
- Art. 8 ust. 1 lit "a" Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych, który stanowi:
"Państwa - strony niniejszego Paktu zobowiązują się zapewnić:
a/ prawo każdego do tworzenia z innymi osobami związków zawodowych i przystępowania do związków zawodowych według własnego wyboru dla popierania i ochrony swych interesów gospodarczych i społecznych, jedynie z zastrzeżeniem zasad ustalonych przez daną organizację".

Oba Pakty Praw Człowieka - Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych zostały, w imieniu PRL ratyfikowane przez Radę Państwa PRL w dniu 3 marca 1977 r. i ogłoszone w D.U. Nr 38 z 29.12.1977 r. Formuła ratyfikacyjna, jednakowa w stosunku do obu Paktów brzmi: "Po zaznajomieniu się z powyższym Paktem Rada Państwa uznała go i uznaje za słuszny zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych; oświadcza, że wymieniony Pakt jest przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony, oraz przyrzeka, że będzie niezmiennie zachowany".

Jak do powyższego ma się przepis ust. 3 art. 60 ustawy o związkach zawodowych z dn. 8.10.1982 r.?

Uwaina analiza treści cytowanych przepisów: Konstytucji PRL, Konwencji Nr 87 MOP, Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych oraz

ustawy z dn. 8.10.1982 r. o związkach zawodowych prowadzi do nieodpartego wniosku, że w świetle obowiązującego systemu prawnego PRL - w danym zakładzie pracy może być tworzona i działać więcej niż jedna organizacja związkowa. Wspomnieć trzeba, że pogląd ten popiera wielu wybitnych prawników polskich, w tym również specjalistów w zakresie prawa pracy. Za realizacją zasady pluralizmu związkowego przemawia nie tylko prawo, lecz również względy ogólnospołeczne oraz uzasadnione jednostkowe interesy wielu tysięcy ludzi.

W Stoczni Szczecińskiej im. A. Warskiego w Szczecinie /podobnie jak w wielu innych zakładach/ ponad 50% pracowników nie należy do Związku Zawodowego wpisanego do rejestru w dniu 11 grudnia 1982 r. Ponad cztery i pół roku ponad 50% pracowników Stoczni pozbawionych jest ochrony związkowej. Większość z tych pracowników chętnie skorzystałoby z tej ochrony, gdyby dano im możliwość tworzenia i przynależności związkowej wedle własnego wyboru.

Sformułowanie zawarte w art. 60 ust. 3 ustawy o związkach zawodowych z dn. 8.10.1982 r., że "W okresie, którego termin końcowy określi Rada Państwa, w zakładzie pracy działa jedna organizacja związkowa" budzi sprzeciw również z tego względu, że dowolnemu uznaniu Rady Państwa pozostawiono decyzję o ewentualnej realizacji tak istotnego prawa, jakim jest pluralizm związkowy. Kiedy i jakie kryteria stosuje /względnie stosować będzie/ Rada Państwa nie podejmując /względnie podejmując/ decyzję w przedmiocie realizacji zasady pluralizmu związkowego? Przecież stan wojenny zniesiony został z dniem 22 lipca 1983 r., przedstawiciele najwyższych władz od dłuższego już czasu mówią o normalizacji i ustabilizowaniu sytuacji w kraju. Jakież zatem inne względy powinny być zdaniem władzy spełnione, by doszło do zrealizowania zasady pluralizmu związkowego wyrażającej się w możliwości działania w zakładzie pracy więcej niż jednej organizacji związkowej?

Zaznaczyć trzeba wyraźnie, że pytania te postawiono niejako na uboczu, jako że zdaniem Komitetu Założycielskiego analiza całokształtu stanu prawnego prowadzi do wniosku, że w danym zakładzie pracy może działać więcej niż jedna organizacja związkowa.

Ad. 2/ przepis uchwały Rady Państwa z dn. 12.10.1982 r. sztywno określający ramy nazwy związku zawodowego pozostaje w oczywistej sprzeczności z zasadami: samorządności i niezależności związków zawodowych, wyrażonymi w art. 1 i 2 ustawy z dn. 8.10.1982 r. o związkach zawodowych. Wspomniane zasady samorządności i niezależności związków zawodowych muszą mieć zapewnione prawo realizacji również w zakresie dotyczącym nazwy danego związku zawodowego, co jest niekwestionowane i szeroko stosowane na całym świecie, m.in. przez socjalistyczne i komunistyczne związki zawodowe na Zachodzie. Prawo to wynika również z logicznej konieczności. Bowiem swobodne określenie nazwy związku pozwoli na jego odróżnienie od innych związków, co jest konieczne, choćby ze względów identyfikacyjnych i porządkowych.

Jest oczywiste, że w nazwie związku nie mogą być zawarte słowa które naruszałyby moralność publiczną lub dobre obyczaje.

W świetle przytoczonych wyżej wywodów podnieść trzeba z całą mocą, że nazwa: Niezależny Samorządny Związek Zawodowy "Solidarność" Pracowników Stoczni Szczecińskiej im. A. Warskiego w Szczecinie nie może budzić sprzeciwu. Nie sposób bowiem słowa "Solidarność" które jest powszechnie używane i którego znaczenie jest jednoznacznie pozytywne - obkładać anatemą.

Byłoby to sprzeczne ze zdrowym rozsądkiem.

Reasumując całokształt powyższego Komitet Założycielski NSZZ "Solidarność" Stoczni Szczecińskiej im. A. Warskiego w Szczecinie wnosi jak na wstępie.

Władysław Dzięczek, Czesław Węgorowski
Zygmunt Prochor, Ryszard Liszewski
Jan Kot, Kazimierz Ilnicki
Wiesław Milewski, Daniel Polakowski
Leopold Bania, Jan Bączyk